

Uvodnik / Editorial

Vaneja Velenik, glavna urednica

Vesela sem, da lahko predstavim novo številko revije *Onkologija*, strokovno-znanstvenega časopisa za zdravnike. Letos beležimo 20 let njenega izhajanja, na kar smo zelo ponosni. Junija 1997 je bila prva številka pod uredništvom prof. dr. Rastka Golouha, dr. med., natisnjena v 6.000 izvodih. Na sliki 1 sta prikazani naslovnica in kazalo prve številke revije *Onkologija* iz leta 1997.

Slika 1. Naslovnica in kazalo prve številke *Onkologija*, izdane junija 1997

V naslednjih 20 letih so se menjali uredniki, spreminjala se je sestava uredniškega odbora, z rastjo števila novih zdravnikov pa se je povečevala tudi naklada časopisa in je bila lani že 8.500 izvodov. V letošnjem letu smo urejanje časopisa prevzele tri zdravnice: Vaneja Velenik kot glavna urednica; Vesna Zadnik in Jasna But-Hadžić kot urednici. Svetujejo nam strokovnjaki (ponovno) »prevetrenega« uredniškega odbora. Revija bo v drugačni podobi natisnjena v 10.150 izvodih.

Žal sta bili v zadnjih dveh letih kljub poplavi strokovnih novosti izdani le po ena številka revije, zato smo se odločili, da prispevki ne bodo več opredeljeni po rubrikah kot doslej (npr. pregledi, zanimivosti, v žarišču - slika 1), temveč po tipologiji. Takšna opredelitev je prikladnejša za bibliografsko vrednotenje, kar bo zagotovo pripomoglo k večji zavzetosti kolegov za pripravo člankov z namenom njihove objave.

V reviji se je sicer marsikaj spremenilo, osnovni namen pa ostaja enak. Vztrajamo na poti, ki so jo za *Onkologijo* začrtali že naši predhodniki in predhodnice. Brezplačen izvod v rokah vsakega zdravnika naj bo most v stalnem pretoku novih informacij v onkologiji, ki naj jim pomaga pri razumevanju razvoja stroke in tako pri vsakodnevnem strokovnem delu.

V prvi letošnji številki objavljamo osem prispevkov. Od sedmih preglednih člankov dva zajemata strokovne smernice specifičnih področij, ostali pa so bolj usmerjeni v obsevanje, kot pomemben

način zdravljenja solidnih rakov. V prvem prispevku Irena Oblak in Franc Anderluh opisujeta tehnično opremljenost in različne tehnike obsevanj, ki jih izvajamo v Sektorju radioterapije Onkološkega inštituta Ljubljana. Ugotavljata, da delež obsevanih bolnikov sicer narašča, vendar še vedno premalo, predvsem na račun paliativnih obsevanj. Opozarjata tudi na dolge čakalne dobe na pričetek zdravljenja z obsevanjem, ki so posledica nezadostnih kapacitet našega centra, kar ima škodljiv vpliv na izid bolezni. Pričakovati je, da se bo dostopnost do teleradioterapevtskega obsevanja v Sloveniji sčasoma izboljšala ob vzpostavitvi manjšega obsevalnega centra v Mariboru.

Pomembna pridobitev Sektorja radioterapije na Onkološkem inštitutu je magnetnoresonančni (MR) simulator, ki omogoča natančnejše vrisovanje tarčnih struktur in kritičnih organov v procesu izdelave 4obsevalnega načrta. V drugem prispevku nato Andrej Breznik in sodelavci razložijo, v čem se ta razlikuje od diagnostičnega MR-aparata ter indikacije in kontraindikacije za njegovo uporabo.

Tretji prispevek govori o stereotaktičnem obsevanju pljuč, uspešni in bolniku prijazni metodi zdravljenja zgodnje oblike neoperabilnega nedrobnoceličnega raka pljuč. Metoda je zaradi nizke toksičnosti primerna tudi za starejše bolnike in tiste s slabšo pljučno funkcijo.

V četrtem prispevku avtorici opisujeta različne tehnike lokalnega zdravljenja jetrnih zasevkov. Ugotavljata, da jetrne zasevke obsevamo redkeje kot zasevke v drugih organih, čeprav ima nekatere prednosti pred ostalimi metodami: obsevanje celih jeter je poceni in učinkovito paliativno zdravljenje, stereotaktično obsevanje posameznih zasevkov pa je lahko ne-invazivna radikalna (ablativna) oblika lokalnega zdravljenja.

Opozoriti velja tudi na naslednja prispevka, v katerih so predstavljene smernice diagnostike in zdravljenja diferenciranega raka ščitnice (šesti prispevek) ter smernice sistemskega zdravljenja pljučnega raka (sedmi prispevek). Smernice za obravnavo bolnikov z različnimi raki so sicer tudi prosto dostopne na spletni strani Onkološkega inštituta (https://www.onko-i.si/dejavnosti/zdravstvena_dejavnost/smernice_in_klinicne_poti/smernice/).

Zanimiv je tudi zadnji, osmi, prispevek, tj. poročilo o drugi šoli pljučnega raka. Enainvajset predavateljev je delilo svoje znanje z več kot sto udeleženci. Avtorica Karmen Stanič je na kratko predstavila tudi vsebino posameznih predavanj.

V imenu uredništva revije se avtorjem zahvaljujem za poslano prispevke, recenzentom za kritična strokovna mnenja, z namenom, da so članki boljši in razumljivejši, ter lektorju za pregled in jezikovno oblikovanje besedil.

Prepričana sem, da vam bo prebiranje prispevkov zanimivo in vam pomagalo širiti strokovna obzorja.